

En tvåfasad, romansk gravsten med runinskrift förvaras i Mularps kyrkas vapenhus. Stenen, som är avslagen, är med järnkrampor fästad vid vapenhusets innervägg till vänster om ingången. Den påträffades 1916 av arkitekten A. Roland där den låg som trappsten vid västra ingången till kyrkan.

Sandsten. Bevarad längd 1,30 m., bredd 0,55 m. En järnkrok till dörrens fästande har slitit på stenen. Runinskriften, som är illa åtgången och delvis utplånad, är fördelad på tre rader, en rad på ena sidan om repstaven i stenens mittlinje, två på den andra. Fördjupningar, som kunde förmodas vara spår av runor, ilades tunt med kimrök av H. Jungner 1937. Utanför runraderna löper utefter översidans båda längsgående kanter en delvis starkt vittrad, reliefhuggen list med motiv av växtrankor, bl.a. kvastpalmetter.

Jungner har gjort följande förslag till rekonstruktion av inskriften:

erikr · þorsson · lit · gira · hualfstin · þenn · ifir · kunnar · asursson : þat · er · ret · huarium . . . : risæ ·

5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65

ob · firir : biþia : bater . . . stetti · ur · eilþi

70 75 80 85 90 95

Erikr Þorsson let göra hvalfsten þenna yfir Gunnar Assursson. Þat er rett hværium . . . resa up, fyrir biðia Pater . . . Standi ur elði.

Runspåren äro överlag ytterst osäkra. Endast runföljden **firir : biþia** (r. 72–81 enl. Jungner) i mellansta raden kan någorlunda säkert urskiljas. Jungners läsning och tolkning i övrigt måste snarast betraktas som gissning.

Det bevarade inskriftsfragmentet har — som också Jungners förslag går ut på att visa — med all sannolikhet ingått i en uppmaning till förbön för den dödes själ. En vädjan av liknande slag återfinnes på Vg 76 och Vg 81.

142. Näs sn, kyrkogården. Nu i Statens historiska museum.

Pl. 117.

Litteratur: T 102. K. Torin, Register 1875 (VFA); Kyrkostämmoprotokoll ²⁶/₈ 1901 (avskr. i ATA); S. Gardell, Gravmonument från Sveriges medeltid 1 (1937, rev. 1945), nr 699.

Äldre avbildningar: K. Pettersson, laverad teckning 1892 (ATA); VHAA:s Månadsblad 1903, fig. 9; S. Welin, teckning (VFA), träsnitt (i T 102); Gardell a.a. 2 (1937, rev. 1946), s. 131.

I Näs finnas nu inga runristningar kvar. Kyrkoinventariet 1829 innehåller följande notis, som avser vissa gravstenar, förmodligen även sådana med runinskrift. »På kyrkogården . . . hafva funnits flera grafstenshallar och grafstenar i form af ett likkistelock, af allmogen kallade Munkstenar; Men som desse till en del nedsjunkit i jorden och hindrade gräfningen för lik, så beslöto socknemännen vid Sockenstämma 1826 att desse Hallar och Stenar skulle bortröddas, hvilket och verkställdes. Några af dem användes till golf i Sacristian; de öfrige finnas ännu quar stående vid kyrkomuren.»

Den nuvarande kyrkan uppfördes år 1883. Före rivningen av den äldre kyrkan förvärvades 1877 två kistformiga gravstenar med runinskrift (Vg 143 och Vg 144, större fragmentet) av Statens historiska museum. År 1901 inköpte museet från församlingen dessutom en dopfunt och ytterligare fem gravstenar och gravstensfragment, bland dem Vg 142 och Vg 145 samt det mindre fragmentet av Vg 144.

Vg 142 utgör överdelen av en korsprydd liljesten med reliefhuggen runinskrift. Den har alltså tidigare haft sin plats på Näs kyrkogård. Nu förvaras den i Statens historiska museum under inv.nr 11.508.

Sandsten. Längd 0,90 m., bredd 0,51 m., tjocklek 0,18 m. Till sin ornamentala formgivning påminner den starkt om Vg 99. Runinskriften är anbragt längs stenens övre kortsida. Själva kanten utgör bas för runorna.

Inskrift:

✠ ragnildr ✠

5

Ragnhildr.

»Ragnhild.»

Om namnet *Ragnhildr* se U 118 och 215.

143. Näs sn, kyrkogården. Nu i Statens historiska museum.

Pl. 118.

Litteratur: M. H. Hultin, *Reseberättelse* (odat. 1850-t.?, ATA); C. J. Ljungström, *Wartofta härad och staden Falköping* (1877), s. 77 f.; G. Brusewitz, *Brev* ⁶/₈, ²⁰/₈ 1877 t. VHAA och B. E. Hildebrand (ATA); *Handl.* 1877 (SHM, Bil.); H. Hildebrand, *Sveriges medeltid* 3 (1898–1909), s. 420 f.; O. v. Friesen, *Anteckningar* [1904] (UUB); H. Jungner, *Gudinnan Frigg och Als härad* (1922), s. 411; S. Gardell, *Gravmonument från Sveriges medeltid* 1 (1937, rev. 1945), nr 681.

Äldre avbildningar: Ljungström a.a.; H. Hildebrand a.a.; E. Sörling, *tuschteckning* (ATA), återgiven i Gardell a.a. 2 (1937, rev. 1946), s. 62.

Denna reliefhuggna, trefasade gravsten med runinskrift har tidigare funnits på Näs kyrkogård »vid vapenhuset» (Hultin) men tillhör sedan 1877 Statens historiska museum, inv.nr 6.044: 1. Se Vg 142.

Sandsten. Längd 1,70 m., bredd 0,49 m. Runorna äro anbragta på skråsidorna närmast mittfasen. Inramad av repstavar upptager denna en symmetrisk bladranka, ett stiliserat livsträdsornament, med ett kors som avslutning vid ena ändan och en fågel vid den andra, det sistnämnda motivet en symbol för den dödes själ.

Inskrift:

✠ hær : ligr : porkel : rnksti ✠ | ✠ son : dahlanks : ok : steno ✠

5

10

15

20

25

30

35

Hær liggr Porkell, yngsti sonn Daglang's ok Steno.

»Här ligger Torkel, Daglångs och Stenas yngste son.»

Till läsningen: Inskriften är på varje punkt tydlig. R. 2 har dubbelsidig n-bst. n-runorna i inskriften ha eljest genomgående, ensidiga bistavar; ristaren har alltså med den felaktiga runan avsett æ; jfr Vg 97. Mellersta punkten i sk efter 7 r är så gott som fullständigt borta i en grund spricka. 16 k och 29 k äro ej stungna. — O. v. Friesen: 12 i.

Daglangr och *Stena* äro eljest okända namn. Det förra är ursprungligen ett tillnamn (adj. *daglangr*). Det är sålunda icke ett sammansatt namn i vanlig mening. Av namn med *Dag-* som förled ha ett flertal ursprungligen poetisk karaktär, t.ex. fvn. *Dagbiort*, *Dagfari*, *Dagheiðr*, *Dagmær*, *Dagný*. *Daglangr* gör ett likartat intryck. Efterleden *-langr* är icke ovanlig i binamn, men sådana binamns förleder ha genomgående en konkretare betydelse, jfr *Haklangr* Vg 47.

144. Näs sn, kyrkogården. Nu i Statens historiska museum.

Pl. 119.

Litteratur: M. H. Hultin, *Reseberättelse* (odat. 1850-t.?, ATA); K. Torin, *Register* 1875 (VFA); G. Brusewitz, *Brev* ⁶/₈, ²⁰/₈ 1877 t. VHAA och B. E. Hildebrand (ATA); C. J. Ljungström, *Wartofta härad och staden Falköping* (1877), s. 77 f.; K. Pettersson, *Brev* ¹⁵/₈ 1892 t. Riksantikvariens (ATA); *Kyrkostämmoprotokoll* ²⁶/₈ 1901 (avskr. i ATA); S. Gardell, *Gravmonument från Sveriges medeltid* 1 (1937, rev. 1945), nr 680; I. Lindquist, *Västgötalagens litterära bilagor* (1941), s. 28; S. B. F. Jansson i *Upplands runinskrifter* 1: 2 (1943), s. 238.

Äldre avbildningar: Ljungström a.a.; Knut Pettersson, *laverad teckning* 1892 (det mindre stycket, ATA).